

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Admirandvm vindictae divinae theatrvm

Tympe, Matthäus

Monasterii Westphaliae, 1611

Idololatria

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51314)

prope Prædicatores habitanti oblata est
 magna argentea statua S. Mariæ in sole, quæ
 liquefaceret, & monetam ex ea eudem
 (quia pessimus erat hostis Ecclesiæ Cæsar
 cæ) ferreo malleo magna vi incipit con
 dere faciem statuæ, & blasphemio ore
 Sic coercenda sunt idola Papistarum, &
 subito occæcatus est, & mendicus man
 ad mortem.

POENAE IDOLOLATRIÆ

1.
 3. Reg. 16.
 Ios. 6.
 vi. de Tem.
 plis Ex. 1.

Bern. iusti.
 cia Dei ali.
 ud iudica.
 re non pos.
 test nisi q.
 merentur
 opera nos.
 tra.

2.
 4. Reg. 21.

Quia Achabus Rex Hebræorum Ieremum i
 mi idololatræ vestigia sectatus est (ad fac
 tilem vxorem duxit, Hieruchuntem vrtraher
 iussu Dei euersam instaurauit, Baalitem (si sen
 & iucum dicauit, &c.) in prælio aduersus tur
 Regem sagitta inter pulmones & stomach. qui
 ictus ex eo vulnere non solum vitam salutaria
 sed cruorem etiam ipsius humi effusus quod
 nes llexerunt. quia corde de altris seruo quod
 meruit uti sanguis ipsius canum sepel. Nam f
 visceribus.

Quia Manasses Rex oppidatim facie dament
 struxit idolis, & in montibus omnia de restare
 nijs dicata refecit altaria, &c. in aula aratur, p
 ces, veneficos, &c. habuit, valde multo exussit
 fudit sanguinis innocentis, & idolum in iudam in
 plo Domini posuit, Deus permisit vt quæ add
 met ministri filium primogenitum per i cum
 iurationem interficerent, & præconitæ lice
 vrbe Hierosolyma fieri iussit huius de

oblata...
n sole...
ea eudem...
lelix...
cipit...
mo ore...
arum, &...
cus ma...
re: quoniam Manasses Rex, &c me contem-
nere & solus omnium peccata perpetrare au-
sus est, vni ipsi pœnas quas irrogare omnibus
consueui irrogabo. Ducitur vinctus in Ba-
bylonem, &c. Recte ergo Leo: facile Sa-
tan in omnia flagitia impellit quos in religio-
ne decepit. Et: in paruis rebus negligens
vltor, grauem se ad maiora vindicem ser-
uat.

Cum Iulianus apostata conaretur tem-
plum Hierosolymitanum in gratiam Iudæo-
rum instaurare, vt eos ad suam impietatem
(ad sacrificia & cultum simulachrorum) per-
traheret, & quia simul fore sperabat vt Chri-
sti sententiam frustraretur, quæ non pati-
aduersus templum illud instaurari (Matth. 24.)
& stomachis qui comprehendit sapientes in ipsorum a-
vitam salutaria protinus ipsis factis declarauit illi
ni effusum quod Dei decretum omnibus est potentius,
stris sermo quodque valida sunt opera sermonum Dei.
Nam simulatque artifices hunc impium co-
natum tentassent, cœpissentque nudare fun-
damenta, multamque terram exhausissent,
omnia derestaretque vt iam structuram aggrederen-
n aula ardet, protinus ignis exiliens è fundamentis
de multo exussit multos, & intempestiuam pertina-
dolum inuicem interrupit. hæc Chrysofomus. Socra-
tes addit: ignis cœlitus demissus omnia opi-
cum instrumenta absumpsit Etenim vide-
re licebat malleos, ferras, secures, ascu-
s, denique omnia quæ opifices habebant
ad

3.
Anno
Chr. 363.
Chrysof.
adu. Iudæo
os orat. 8.
adu. gent.
in Matth.
hom. 4. in
act ap. ho.
41. Greg.
Naz orat.
2. in Iul.
Ruff. lib. 1.
c. 38. 39.

Dan. 9.
vsq; &c.

lib. 3. c. 17.
Simile qd
ipsis acci-
dit, ait Gre-
gor. q. 50.
domitis
(Ge. 19) aug

etiam Na-
dab & A-
biud nouo
& alieno
more ihu-
ra adolen-
tib. (Nu. 16

4.

In vit.
Patr.

ad opus perficiendum idonea, flamma in-
dio uallata, totum diem ignis ista depulsa
At nō tantum terræmotu & igne exturba-
diuinitus fuisse opus, sed vehementi ve-
rum vi oborta materiam præparatam esse
iectam. Theod. affirmat. li. 3. c. 17.

Cum daretur Gentilibus Aegyptijs, A-
liano apostata soluta licentia orgia celeb-
di & alia à Christianis principibus uerita-
re facitandi, erant aliquando (ait Euseb.
in circuitu S. Apollonij (monachi) polo-
cem circiter gentilium uici apud quos
niaca superstitione summo studio colere-
Templum ibi erat amplissimum atque
simulachrum quod moris erat circumire
sacerdotibus bacchantium ritu cum re-
multitudine circumeuntibus & quasi
quis impetrandis profana mysteria peten-
tibus. Contigit autem sub eo tempore
huiusmodi ab eis orgia gerebantur ite-
re B. Apollonium per ipsa loca cum
fratribus. Et cum uidisset infelicitum
quasi dæmone quodam agi debacchantium
campos, miratus errorem eorum fixis
bus inuocabat Dominum & Saluatorem
strum, & omnes eos qui cæremonijs de-
niacis agebantur cum simulachro suo
fecit immobiles, nec progredi omnino
quam posse, atque ita per totam diem
dissimilis adusti æstibus permanserunt,
rantes unde eis hæerere vno in loco im-

liter contigisset. Tunc sacerdotes eorum dicebant quendam Christianum in regionibus vicinæ eremi cōmorantem, Apollonium nomine, hæc præstitisse, qui nisi esset exoratus, eis periculum permansurum. vt autem ad rei tantæ miraculum conuenerunt vndiq; qui audierant, & percunctantes quæ tanti causæ exiterat monstri ignorare se penitus fatebatur, suspicionem tamen dari sibi dicunt supradicti viri, quæ & exorari pro se deposcunt. Tunc quidam ex ipsis vere eos opinari ait: nam & vidisse eum illo itinere prætereuntem confirmat. attamen adhibere quæ putabant prodesse auxilia non morantur. adducunt boues, quorum virtute videretur moueri posse simulachrum. Sed cum nec sic aliquid profecissent, omni auxilio frustrati, legatos ad hominem Dei mittunt, pollicentes, si eos resoluat ab his vinculis pariter quoq; erroris vincula dissolui. Hæc vbi nunciata sunt ei, sine mora descendit ad eos & oratione sola ad Deum fusa omnes resoluit. At illi sine dilatione vnanimiter omnes confugiunt ad eum, Saluatori Deo nostro credentes & gratias referentes. Simulachrum vero quod erat ligneum continuo igni tradunt: ipsi autem secuti sunt hominem Dei, atq; edocti ab eo fidem Christi Ecclesiæ Dei sociati sunt, plurimi vero ex eis etiam nunc in monasterijs degunt. facti huius mirabilis fama vbiq; diffusa est, & multi per hoc ad fidem Domini conuertebantur,
ita

ita vt in regionibus illis nullus iam penetralis remaneret. Hæc Euagr.

5.
Miserans
dus interi-
tus idolo-
latra.

An. Chr. 380. cum Festus proconsul in idolorum cultui se dedisset, mirando diem clausit extremum. Nam, vt ait Eusebius, qui & ipse Deorum culter erat, Eusebius delubrum accedit, ingressus ad eas nam sum sibi somnium atq; inter narranda crymis visum aspergit. Dicebat Maximus (Philosophum, Iuliani apostata magister) qui sub Valente accusatus magia male per numella collo iniecta visum fuisse in inferos orcum pertrahere sistendum Plutoni dicio. qui aderant conterriti, vitam totam recolentes, lacrymas quisq; profusus siccabant, iuebantq; veniam & pro Deabus precari; ille dictis audiens, vocatus. Sed dū egreditur ipse cōcidit humi, deus relatus confestim exspirauit.

6.
Prudent.
adu. Sym.
lib. 2.

Anno Chr. 404. Sæculares ludi quales perpetuitatis vrbis & felicitatis eius stant ciliatores dicebant esse gentiles, Constantinus vero magnus penitus abrogauerunt. missu Honorij Imp. non sine dedecore Christiani nominis & summa imperij iacturati sunt. Nam eo scelere ad excidium vrbis um sollicitauit. Paucos enim post annos Gothis Alarico duce dedit capiendam prædandam. Quia, inquam, quæ tot legum Christianorum principum prohibita per gladiatorum spectacula, & quæ ne fierent

dempta fuerant sanguine martyris, sunt iterum restituta sub Honorio ab ipsis Gentilibus, & quidem solemni ritu, voluit Deus hæc facinora Romano sanguine per Gothorum gladium expiari. Anno enim Christi 409. ab Alarico Gothorum Rege Roma obsidetur. Cum autem obsidio arctior perduraret, fame pesteq; populo Rom. vexato, interclusis omnib. cōmeatibus vi adacti sunt Romani obsessi auro pacem redimere. atq; in hunc finem coacti sunt exhausto ærario spoliare Deorum simulachra, auro & gemmis, quibus recens fuerant exornata. Hoc autem iusto & æqua lance librato diuino accidit iudicio.

Quid enim profuit Christianorum imp. sanctionibus & sæpe promulgatis edictis iteratisque crebro rescriptis claudi templa, aras dilijci atq; simulachra confringi iussa fuisse, cum tamen omnibus his contemptis ac pro nihilo habitis tantum abfuit vt à simulachrorum cultu se abstinerint, quod perfractis idolis alia pretiosiora suffecerint, atque omni genere ornamentorum nobilitarint. Nō, certe non est humanarū virium diuinum cōsiliū irritū reddere, vel Deum fallere, & diuina decreta eludere. Et cum ad hoc Christus venisset *1. Ioan. 3.* in mundū vt dissolueret opera diaboli ac idolatriā penitus aboleret, hi vero crediderint Dei consiliū posse dissolui, merito ipsi idolorum cultores (vt, inuiti licet, diuinę obtemperarent voluntati qui iam imperatorum edicta

edicta contempserant) eo necessitate
 acti ut à barbaris coarctati ipsi pres
 quod rogati vel iussi à Christianis pro
 bus ac diuinæ legis Antistitibus facer
 templissent. Quàm par fuit ut qui Chri
 imp. parere renuissent cogere
 bus barbaris iussa capessere & imple
 ne quisque ista recto mentis obtutu
 rans perspicuè illud intelligat ad hoc
 ros immisos in urbem vindices ut ali
 radicibus idololatriam funditus extir
 Et magna Dei prouidentia factum est
 dium & inuidiam Catholicæ fidei ver
 clades urbis, cum non per Catholicos
 fideles id patrari voluit, sed per bar
 impios Christianos eosdemque reieci
 à communicatione fidelium discreto
 dos Arianos, qui ad hoc à Deo delecti
 quæ suæ voluntatis essent, ceu licito
 tes principi, exequerentur. quibus ap
 test quod olim dominus aduersus ido
 exprobrans per Hieremiam ita fuit
 tus: Misit dominus ad vos, &c.

Cap. 25.

li. 7. c. 39.

Tom. 5.
 anal.

Anno Chr. 410. Roma ab Alarico
 ra, & clarissima urbis loca, ait Oro
 nibus diruta sunt quæ inflammari ab
 bus nequuerant. vnde Baronius: Quo
 ait, ista alta mente considerans non
 haud aliam ob causam à Deo ingredi
 sum in urbem Alaricum, quàm ut in
 niam idololatrarum pararet nobiliter

nis Christianæ de gentilitate victa atque pro-
 strata triumphum? Sic Deus voce sua interci-
 dens flammam ignis, & quod in ea lucis est at-
 que splendoris ab incendio illatæ cladis se-
 gregans, Christianis illuxit, incēdium autem
 in impios fuit impetu barbarici furoris lon-
 gè lateq; grassari: vt, non secus ac olim percu-
 tiente Deo Aegyptios, planctus eorum in au-
 res omnium increbresceret, contra vero in
 terra Gessen pij immunes essent cantantes in
 vijs domini, adeo vt vox exultationis & salu-
 tis in iustorum tabernaculis audiretur, in ip-
 sis inquam Christianorum Ecclesijs, in quas
 edicto Regis tutum pateret effugium: vt nun-
 quam plane nobiliorem viderit Roma trium-
 phum, vbi vno momento ad libertatem atq;
 salutem tot asyla libertatis ac securitatis sedes
 fuerint referata quot erant in vrbe Christia-
 norum Ecclesiæ: Non defuit tanto triumpho
 pompa, longo itineris ductu procedentibus
 ac præcipientibus Deo laudes innumeris Chri-
 stianis, ex victis vno momento magno mira-
 culo victoribus redditis. Qui enim ceperant
 illos Gothi quiq; aurum barbarico exigebant
 imperio ijdem ipsi, reuerentia subacti numi-
 nis, sacris vasis humilem exhibent famula-
 tum, asseruant, portant, atque ad basilicam a-
 postolorum principis fida custodia exertis
 gladijs comitantur armati, vt plane apparue-
 rit diuina potentia, impellente numine, vin-
 centes barbaros ceu captiuos consecutos esse

Psal. 28.

Exod. 3. 9.

Esa. 14. E-
runt capi-
entes, &c.Ecce in ip-
so grassa-
tionis im-
petu furen-
tes barbari
reddunt e-
mites & ob-
sequentes.

O victo-

victores quos ceperant Christianos. Ipsi
 ipsi Gothi Ariana imbuti perfidia ortho-
 xorum implacabiles hostes & hæreticos
 omnium crudelissimi cum iam liberum
 cti essent imperium in sedem illam (Pe-
 à qua scirent sæpe se fuisse damnatos, om-
 exercendi sæuitiam, tanto honore ex-
 rato eius Ecclesias cumularunt vt non
 solum illæsas esse voluerint, sed etiam
 as confugientes esse securos, quin etiam
 vasa sacra inuenta, quantumlibet rebo-
 me inhiarent auro, illæsa tamen illa reli-
 rint & custodita, religioseque seruata ve-
 rint, exhibentes illis quod religioni debetur
 tur obsequium, veritati seruitium, man-
 cultum & principatui famulatum, dum
 elandestinè fuerant è basilica Varicana
 ta & cum timore translata, summa cura
 gloria vehi, publicoq; apparatu reduci
 secure deduci. Quam superarunt tam
 gio facto Philistæos Gothi? Sublatam
 cam domini diuque retentam, non nisi
 affecti, malis compulsi, coacti flagellis
 restituendæ tandem consilium inierunt
 que demum ignobili impostam plauti-
 stiarum indomitarum eam trahentium
 trio reliquerunt. Inuenta vero isti, nõ
 lata vasa, nec lignea, sed aurea, dona
 & mirifica religiosissimi Constantini
 ferre tantum, sed nec tãgere ea ausi, hæc
 sunt, vbi erant, inhonorata relinqui,

1. Reg. 6.

Erubescat
 nostri Se-
 ctarij dum
 hæc legunt.

curarunt celebritatis pompa transferri, facti
 iidem ipsi animati currus atq; simul ipsorum
 aurigæ. Addidisset & sua Alaricus, puta, mu-
 nera, sed sciebat à Catholicis respui Ariano-
 rum oblationes.

Vidit ne vnquã Roma talem triumphum?
 Spectauit illa sæpius victores duces suos tra-
 here victos hostes, & superatos barbaros vin-
 ctos duci à militibus captiuos, nunquã tamen
 intuita est victos Romanos ad Iouem Capito-
 linum vincentes barbaros redditos obsequen-
 tes cum pompa perducere. Sed vidit hoc tem-
 pore in triumpho Christi tantum Roma mi-
 raculum, victores Gothos, Arianos hereticos,
 hostes Ecclesiæ, imperij perduelles, truces
 barbaros spontaneo obsequio, lógissimo iti-
 neris tractu sequi victos, non in capitolium,
 vbi idololatriæ sedes erat, sed in Vaticanum,
 vbi veræ religionis super firmam petram ti-
 tulo Petri solida iacta fuerant fundamenta.
 Vidit (quod maioris gloriæ erat) Romanos
 illos idololatrias, hostes licet implacabiles
 Christi, volentes sed inuitos, refractarios sed
 sponte currentes, salutis cupidos concito gra-
 du ferri ad eum qui Saluator est omnium no-
 minatus. Hæc Baron.

IEIUNIA INDICTA NON OB-
seruantes puniuntur.

ANno 1575. in septimana sancta, milites
 comitis Ludouici à Nassau contempta
 religione veteri carnibus passim vescabantur.

I.
 Bredeb. li.
 7. collat.
 fact. c. 56.

○ 2

Quo-